

El teatre de l'apocalipsi

«La Fura dels Baus» presentà les seues Accions a la ciutat de València

Un públic selecte (per la qualitat, en certa mida, però més que res pel nombre reduït) féu un viatge a través del túnel del temps la nit del passat diumenge dia 15. I ho féu al Mercat d'Abastos de València, de la mà del grup la Fura dels Baus.

Precedit d'una fama notable entre els especialistes, la Fura dels Baus no aconseguí una gran entrada de públic, però el seu espectacle és, possiblement, el millor que ha programat enguany l'Ajuntament dins la Fira de Juliol. Sabiem que aquest grup, sorgit d'una experiència de teatre de carrer i d'animació l'any 1979, havia arribat a definir una experiència estètica i teatral centrada en la provocació de sensacions fortes en els assistents a les seues funcions. I, en efecte, vist directament, el seu muntatge resulta impressionant.

Iniciada a la llum espectral de les torxes i amb el so que tres miners, tres obrers especialitzats, treien del sintetitzador i de diverses deixalles metàl·liques, la representació deixava solts, escampats pels racons de l'abandonada estructura del mercat, uns éssers torturats, de pell grisa i cremada, criatures sor-

Jordi Vicent

gides de no sabem quina estranya mutació o cataclisme. Patètics i desemparrats, aquests éssers evolucionaren entre la gent, que defugia el seu contacte.

Després, enderrocant la paret de l'habitable que l'empresonava, sorgia un personatge. D'una furgoneta fantasmal, en sorgia un altre. I tots dos, contagiats d'una eufòria salvatge, destrossaven un cotxe a martellades. Algú incendiava una barana de l'edifici i es deixava caure per una corda. Una espècie d'autòmat deforme caminava recitant una salmòdia inintel·ligible. La nit esclatava en mil focs d'artifici i sorgien, penjades en el buit, dues figures llesco-

ses, que lliscaven per un cable fins a estavellar-se furioses contra un llenç blanc que tacaven de matèries roges.

Accions-Alteració física d'un espai és la darrera plasmació de la trajectòria d'investigació i experimentació que ha dut aquest grup des del teatre de carrer fins al que ells anomenen «teatre de l'impacte». Entremig hi ha hagut un treball important d'imaginació. El director-escenògraf, Andreu Morfe, afirmava en un manifest que el de la Fura dels Baus és un teatre «de conducta sense regles i sense trajectòria preconcebuda. Funciona com un engranatge mecànic i genera activitat per pura necessitat i

empatia. No vol saber res del passat, no aprèn de les fonts tradicionals i no li agrada el folklore prefabricat i modern».

Les accions de la Fura s'adapten a l'espai de representació concret, en aquest cas especialment adequat. La vella carcassa del Mercat d'Abastos té, amb els seus ascensors rovellats i les complicacions de la seua estructura metàl·lica, tota l'aparença d'una maquinària abandonada. En aquest àmbit, el treball dramàtic dels actors, amb tot l'acompanyament de sorolls, llums, gestos, destrosses, plàstics, arenes i pintures, aconseguix crear una projecció poètica, i expressiva, del nostre futur. Heus ací la gran modernitat de la creació de la Fura dels Baus: plasmar físicament els dimonis de la nostra civilització, les pors i les angoixes davant l'holocaust atòmic, davant la definitiva hecatombe humana.

Ens trobem, per tant, amb alguna cosa pròxima, en la fantasia, als productes cinematogràfics de la ciència-ficció a l'estil de *Blade runner* i a molts dels darrers creadors del còmic i la historieta gràfica. Amb la gran diferència de la proximitat física i la implicació de l'espectador que la representació teatral és capaç de crear.

Després d'haver corregut darrere les criatures fabricades per la Fura dels Baus, d'haver-nos protegit del foc i dels esguits, d'haver-nos esglaiat ara i adés, tenim la sensació d'haver visitat un infern molt real. Hem estat sotmesos a un «tractament de xoc».

Entre els elements i les influències detectables, darrere el treball de la Fura hi ha el *happening*, el teatre de la crueltat, la dansa, l'acrobàcia, l'acció experi-

mental i altres. A la seua família pertanyen alguns grups teatrals europeus i conjunts musical de la corda de S. P. K. Però la creativitat del grup català posa en peu un espectacle amb personalitat pròpia, al qual només podríem tirar en cara una certa gratuïtat aparatosa en alguns aspectes. Són, tanmateix, el preu del seu expressionisme vital.

En abandonar el recinte de la representació, sembrat d'enderrocs, de despulles de metalls i taques de pintura, en eixir a la nit urbana, tractem d'imaginar quin podrà ser el pròxim treball de la Fura dels Baus i pensem que només els ha faltat, si de cas, acabar enderrocant tot l'edifici, una aspiració —estem segurs— que no abandonaran fàcilment.

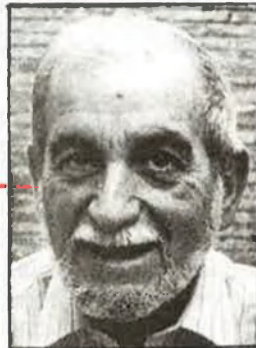
Jordi Vicent

Les criatures postatòmiques protagonitzen l'espectacle

El camí de la Fura

La Fura dels Baus inicià l'itinerari artístic l'any 1979 fent teatre de carrer. Aviat incorporà la pirotècnia i el funambulisme per al seu espectacle *Sercata*. L'any passat, al Poliorama de Barcelona van fer, amb Oriol Tramvia, *Via OO*, i després *Electrofocs*. Més a pressa que a espai, anaven definint una línia pròpia i posaren en peu *Mòbil xoc*. El seu últim muntatge, *Accions-Alteració física d'un espai*, és el fruit d'un rigorós treball de preparació física, tècnica i dramàtica, i defineix fidelment els plantejaments originals del grup.

Dol a Madrid

Ricard Blasco

La mort de don Claudio Sánchez Albornoz (que al cel sia) ha destapat, no podia ser altrament, els encensers dels grans rotatius madrilenys. Imagine que, mimètics com sempre, els diaris de *provincias* hauran repetit les lloes hiperbòliques. Es comprén. No tots els dies expira un historiador de primera, empès a la popularitat per aquells qui ara li canten el rèquiem, i és lògic que Madrid se n'aprofite i òbriga la caixa de ressonàncies. També és natural que els periòdics «provincians» copien. Això els és congènit. Quan morí don Ramon d'Abadal el 1970, la premsa madrilenya (i no cal dir la «provinciana») no va dedicar-li tant d'espai. Òbviament. ¿Qui coneixia, a la vora del Manzanares, els estudis carolingis d'Abadal? Ben sospesat, erudició per erudició, Albornoz i Abadal bé poden comparar-se, i, al

capdavall, tots dos han estudiat la mateixa època. La diferència, de Madrid estant, rau en el fet que, mentre el primer escrivia *Dels visigots als catalans*, el darrer sacralitzava el nom d'«Espanya» als títols dels seus llibres, i res no hi fa, per als madrilenys, que la projecció internacional d'ambdós haja estat parella. No vull fer l'impertinent i pertorbar les exèquies d'una *glòria nacional*, però crec que aquestes coses s'han de dir. Ara, alguns necròlegs de don Claudio han evocat els trenta anys de polèmiques que mantingué amb don Américo Castro (i que van fer les delícies de Joan Fuster). Els han recordats, però, de puntetes, com si el de-

bat no hagués estat aleshores l'episodi intel·lectual més apassionant. I, tot, per amagar el moll de la qüestió: la pregona discrepància que enfrontava tots dos a l'hora d'interpretar allò que anomenen «Espanya». Don Américo oposava una visió plural, de barreja de sangs i de cultures, al concepte unitari i continuista de puresa de nissaga sostingut per don Claudio. Un tema aspre, vidriós, no assumit encara, segons veiem, pels seus hagiògrafs. Només hi ha hagut una veu discordant, entre tants corifeus. Don Antonio Domínguez Ortiz ha tingut el coratge de dir-ho. Albornoz, a l'igual que Menéndez Pidal, tingué «un concepte muy castellano-céntrico de la historia de España». Cosa que cada dia està més de moda i que no convé remoure en els cenacles de Madrid, tan amarats d'Ortega. ¡Bon profit que els faça!